

KÖSZÖNTŐ

DR. BESSENYEI JÓZSEF

Miskolci Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, dékán

Miskolc város komoly kulturális hagyományokkal rendelkezik. Többek között itt született Miskolczi Csulyak István, a neves református prédikátor, Ferenczy Sándor, a pszichoanalízis világszerte elismert alakja, Szabó Lőrinc, modernkori líránk sokoldalú géniusza, s a neveket még hosszan sorolhatnánk.

A múltban sok érdemes művelője élt és tevékenykedett itt a bölcsészeti tudományoknak, akik megpróbálták tenni is azért, hogy e városban otthonra leljenek a humaniorák. Ennek intézményi alapjai részben már korábban megteremtődtek, hiszen Miskolcon működött könyvtár, múzeum, levéltár, egy egyetem fontos segítő intézményei. Az egyetemen a 80-as években indult a társadalomtudományi képzés, és a Bölcsészkar életre hívásakor a gazdászok és a jogászok már komoly sikereket is felmutathattak – az ő itteni megtelepítésük formálta át az egykor csak a műszaki képzésre létrehozott egyetemi struktúrákat. A társadalomtudományok iránti nagy érdeklődést jól mutatta, hogy az 1990-es években, az egész ország elismerését megszerezve, lelkes lokálpatrióták magánegyetemet alapítottak, amely mindenhol idevonzotta a tanítani vágyó, máshol katedrához esetleg nem jutott tudósokat és a bölcsészképzés iránt érdeklődő fiatalok százas csoportjait.

Az egyetem akkori vezetése, látva e kezdeményezés kirobbanó sikerét, logikus továbblépésként határozta el magát a bölcsészképzés megindítására. Tudjuk, nem ment ez viták nélkül, hiszen a campuson is voltak kétkedők és óvatoskodók. Végigtekintve itt az ünneplőkön, nyugodt lélekkel kijelenthetem: nem volt igazuk. Az idő azokat igazolta, akik az egyetem jövőjét a folytonos megújulásban, új diszciplínák idegyökereztetésében látták. Hadd mondjak nekik köszönetet, minden miskolci bölcsész nevében, bátor döntésükért. Ezt követően a régió és a főváros mértékadó köreinek kétkedését kellett legyőzniük, ami a jó előkészítésnek köszönhetően gyorsan ment. Hathatós segítséget kaptunk onnan is, ahonnan erre talán nem is számítottunk: az ország szellemi elitjének soraiból egyre erősebben hallatszott a támogatók hangja, azoké, akik pontosan tudták, hogy egy város, egy régió felemelkedése nem

képzhető el a humán tudományok magas szintű művelése nélkül, azt pedig csak egy egyetemi közösség tudja megvalósítani. Hiszen hogyan ismerheti meg önmagát egy város a szociológia eredményeinek hasznosítása nélkül, hogyan tervezheti jövőjét egy közösség megnyugtató módon, ha nincs tisztában azzal, milyen múltbéli erők formálták olyanná, amilyenné lett? – hogy csak a leginkább kézenfekvő kérdéseket tegyem fel. A XX. század megmutatta, hogy nem lehet megalapozott jövője egyetlen olyan városnak sem, amelyik nem képes hasznosítani a társadalomtudományok eredményeit, nem lehet tartalmas élete annak a közösségnek – legyen az egyetemi vagy városi közösség –, amelyik nem képes megtartani körében a tudományok és művészetek művelőit.

Az egyetem és a város tehát nem díszes pántlikát tűzött a kalapja mellé, amikor a bölcsészettudományok meghonosításáról döntött, hanem az élehető, tartalmas jövő szempontjából nélkülözhetetlen döntést hozott.

A többi már rajtunk múlt, azokon, akiket az egyetem vezetése felkért a képzés megindítására. Szerencsésnek tarthatjuk magunkat, hiszen hívó szavunkra egy-egy szakma legjobbjai sereglettek a campusra, nemcsak a miskolci szellemi élet meghatározó személyiségei, hanem távolabbi vidékekről is, hogy – az indulás minden nehézségében osztozva – az első szemeszterek indításánál bábáskodjanak. Az eredmény a legmerészebb várakozásokat is felülmúlta. Egy csapásra kiépült a kar struktúrája, özönlöttek a hallgatók, egyre szorosabb kapcsolatok formálódtak a hallgatói utánpótlást biztosító középiskolákkal. Néhány év alatt nemcsak az oktatásban, hanem a tudományos kutatómunkában is felzárkóztunk a nagyobb hagyományú bölcsészkarok mellé. Természetesen az alapok lerakásakor, a struktúrák megformálásakor döntő szerephez jutottak a vezetők. Ebben is szerencsénk volt, hiszen a meghatározó szerepet játszó dékán, Kabdebó Lóránt nagy hittel, odaadással, lendülettel, ha kellett rációval, ha kellett furfanggal, „Fortuna szekerén mindig okosan ülve” igazgatta a rábízott közösséget.

És még valamiben megmutatkozik a sors kegye, tisztelt hallgatóim: ez pedig növendékeink csillapíthatatlannak tűnő érdeklődése, tudásvágya, vitakészsége. Nem véletlenül énekeljük sajátunkként Alexandriai Szent Katalin, a tudósok védőszentje, égi közbenjárója himnuszát, akiről a hagyomány úgy tartja, hogy ifjú nő létére egy vitában negyven tudóst győzött le, mégpedig az egész római Oriens legjobbait. Közbeszéd tárgya oktatói körökben, hogy a miskolci diákok mások, mint a régebben működő

bölcsészkarok tanulói: kíváncsibbak, lelkesebbek, talán komolyabbak is. Talán azért van ez, mert nehezebb anyagi körülmények között tanulnak, mint szerencsésebb régióba született társaik, talán azért, mert sokan közülük – első generációs értelmiségiek lévén – az otthoni környezetben is el kell fogadtassák pályaválasztásukat. Nekünk, oktatóknak ez a felelősségteljes magatartás erőt ad, és lelkesít. Azzal próbáljuk viszonyozni nyitottságukat, hogy nem megmunkálendő munkadarabnak, nem passzív befogadónak tekintjük őket, hanem egyenrangú társnak az oktatás folyamatában, olyan jövőző kollégáknak, akire nyitott lélekkel figyelünk, aki felé őszinte érdeklődéssel fordulunk, akitől mi is sokmindent tanulunk.

Az alapítás korszaka, az első tíz év lezárult. Kilenc szakunk, a magyar, a történelem, a filozófia, az antropológia, a szociológia, a politológia, a német, az angol, s a legfiatalabb, az alkalmazott nyelvészet felkészülten várja a hallgatókat. Közben tervezzük a jövőt, amely látványos fordulatokban bizonyára nem, szívós aprómunkában viszont annál gazdagabb időszak lesz. Az eredmények, az elért színvonal megtartásának hangsúlyozása esetünkben nem a lassúbbodás elkendőzésére szolgáló szólam, hanem a komoly energiákat mozgósító megerősödés igényének deklarálása, néhány területen pedig a továbbépítkezés szándékának megmondott bejelentése. Az idegen nyelvek oktatásának magasabb szintre emelése, új szakok, köztük a nagy népszerűséget ígérő kommunikáció szak megindítása, a kétszakosság bevezetése és elterjesztésének ösztönzése, a kreditrendszer zökkenőmentes meghonosítása lesznek a közeljövő legfontosabb céljai.

Most, amikor a bölcsészképzés megindulásának tízéves fordulóját ünnepeljük, bizakodó lélekkel mondom: remélem, hogy az alapok, amelyeket leraktunk, tartósaknak bizonyulnak majd, és sok dekádra terjedő jövőnk fogja bizonyítani, hogy az új tanár- és diáknemzedékek sora nem méltatlan az alapítókhoz.

